



# Naar een activerend klasbezoek in de bibliotheek in zeven stappen

## 1. Breng collega's samen

Omdat een klasbezoek zo inherent is aan de werking van een bibliotheek, is samenwerken met collega's nog meer aangewezen. Zorg dus eerst dat alle medewerkers van de bib samenkomen. Zo is iedereen **betrokken** bij en op de hoogte van de opzet en doelstellingen. Ga ook na op welke momenten de bib een rondleiding aan klassen kan aanbieden en werk een schema uit. Als meerdere medewerkers een rondleiding kunnen geven, vermijd je het risico dat klassen niet geholpen worden als er een medewerker ziek valt, in verlof is of niet aanwezig is in de bib.

Zit iedereen samen aan tafel, dan kan je gezamenlijk de klasrondleidingen in de bib op punt stellen of de bestaande **aanpak** evalueren. Neem als bibliotheek ook zeker de tijd om stil te staan bij wat er al werkt. Het is niet de bedoeling om alles van tafel te vegen en van nul te beginnen met je rondleiding. Het gaat erom kritische vragen te stellen en na te gaan waarom je bepaalde dingen doet.

Pols ook eens bij **andere bibliotheken**, misschien hebben zij wel nuttige ervaringen waar je van kan leren. Wat werkte er goed bij die andere bibs, en wat werkte minder goed? Werk eventueel samen met je regiobibs en verdeel het werk: de ene bib kan toegankelijke werkvormen voor kleuters uitwerken, terwijl een andere bib meer focust op activerende werkvormen voor het vijfde en zesde leerjaar.

## 2. Zoek een aantrekkelijke naam

Een rondleiding klinkt minder aantrekkelijk dan een rondreis, excursie, uitstap, tocht of avontuur. Hoe willen jullie je rondleiding noemen? Zoek een naam die meteen ook een **actieve houding** van de leerlingen inhoudt, zodat je van bij de start aangeeft dat jij niet al het werk zal doen vandaag.

Je kan ook een manier zoeken om in de naam van je rondleiding aan te geven wat de **inhoudelijke focus** is. Gaat het over boeken zoeken? Kennis maken met de bib? Leren opzoeken in de catalogus?

## 3. Kies je doelgroepen en segmenteer

Breng in kaart welke scholen er aanwezig zijn in de gemeente (leeftijden, leerlingenaantallen, onderwijsvormen ...). Bepaal voor welke doelgroep(en) je een rondleiding aanbiedt. Maak een **selectie** op basis van leeftijd en koppel dit aan een bepaald thema.

Bijvoorbeeld:

*Rondreis 'Overal boeken': 3-5 jaar, kleuterklas*

*Rondreis 'Start to read': 6-8 jaar, 1<sup>ste</sup> en 2<sup>de</sup> leerjaar*

*Rondreis 'Op zoek naar een boek': 8-10 jaar, 3<sup>de</sup> en 4<sup>de</sup> leerjaar*

*Rondreis 'Op avontuur in de bib': 10-12 jaar, 5<sup>de</sup> en 6<sup>de</sup> leerjaar*

*Rondreis 'Excursie in de bibliotheek': 12-14 jaar, 1<sup>ste</sup> graad secundair onderwijs*

Je kan uiteraard nog verder indelen en specifiekere groepen gaan maken. In een volgende stap kan je gaan nadenken welke **afzonderlijke focussen** je eventueel kan aanbieden (opzoeken in catalogus, bronnen raadplegen op de computer, focus op informatieve boeken ...) op vraag van de leerkracht. Voor de iets oudere kinderen kan je ook al met [het digitale Bibster-spel](#) aan de slag.

## 4. Bouw boodschappen in

Met een rondleiding wil je als bib ook enkele **doelstellingen** bereiken. Zorg dat die doelstellingen als boodschap aanwezig zijn tijdens zo'n rondleiding. Welke boodschap wil je de deelnemers zeker meegeven?

Bijvoorbeeld:

*De bibliotheek is er voor de gemeenschap en boeken worden gedeeld.*

*Een bibliotheekkaart verleent je toegang tot leuke boeken en bronnen van informatie.*

*We lijken op jouw schoolbibliotheek (als je die hebt), maar je hebt hier meer tijd en we zijn open wanneer jouw school dicht is.*

*Het is belangrijk om zorg te dragen voor de materialen die je mee naar huis neemt.*

*Een bibliotheek heeft meer te bieden dan boeken en gratis internet.*

...

Breng die boodschappen ook **in de praktijk**. Wil je bijvoorbeeld tonen dat er ook tal van activiteiten in de bib zijn? Laat hen dan ook proeven van die activiteiten: las een mini-voorleesmoment in of een korte creatieve workshop waar kinderen hun favoriete boekenpersonage tekenen.

Brainstorm samen met je collega's over de boodschap(en) waarmee je leerlingen naar huis wil sturen. Hou daarbij in het achterhoofd dat het beter is dat iedereen doordrongen is van een paar duidelijke **kernboodschappen** (bijvoorbeeld: *de bibliotheek is er voor iedereen en prentenboeken zijn niet enkel voor kleuters*), in plaats van heel veel boodschappen op korte tijd te willen meegeven.

Soms lijkt het moeilijk om je boodschap over te brengen of weet je achteraf niet goed of alles is overgekomen zoals jij dat wou. Bedenk dan vooral dat je wil dat kinderen en jongeren de bib leren kennen en zich er welkom voelen. Door je enthousiasme op jouw manier over te dragen, lukt je dat ongetwijfeld. Missie geslaagd dus wanneer de leerlingen naar huis gaan met het gevoel dat ze **welkom** zijn in de bib, dat ze er hun ding kunnen vinden en dat ze willen terugkomen. Al de rest dat je wil meegeven is een mooie bonus, maar focus dus vooral op je kerndoelen!

## 5. Stippel een parcours uit

Denk na over een aantal verschillende plekken waar je wat uitleg kan geven of iets kan doen met de leerlingen. Zo kan je **verschillende hoekjes** creëren waar je telkens 10 minuten halthoudt – net genoeg om kort iets te doen, wat uitleg te geven en/of iets voor te lezen. Zo zorg je er ook voor dat leerlingen eventjes geconcentreerd moeten volgen en dan alweer naar een nieuwe plek kunnen gaan waar er iets anders verteld wordt. Op deze manier hou je hun aandacht vast.

Enkele ideeën bij hoe je de rondleiding kan organiseren:

- Lees een prentenboek voor. Zorg dat er een aantal verschillende personages in voor komen. Verspreid foto's, prenten of – in een ideaal scenario – knuffels van deze personages in de bib. Zet hen op plaatsen waar je iets wil vertellen over de bibliotheek (zoals de jeugdbib, het rek met informatieve boeken, de balie ...). Wanneer de leerlingen een knuffel zien, ga je er met hen naartoe en vertel je daar het stukje uitleg dat bij die plek hoort.
- Markeer elke plek met een bepaalde kleur. Op elke plek krijgen leerlingen een sticker in die kleur. Ze moeten er in totaal enkele stickers van verschillende kleuren verzamelen, die ze dan nadien op een papier kunnen kleven. Vul ook een zakje met gekleurde steentjes en laat, telkens vooraleer je naar een nieuwe plek gaat, iemand een steentje uit het zakje halen. De kleur van het steentje dat eruit komt, is de kleur van de plek die ze samen gaan zoeken.
- Werk met QR-codes. Je kan verschillende filmpjes (die je zelf maakt of opzoekt) koppelen aan een QR-code. Verspreid de codes over de verschillende plekken in de bibliotheek en laat leerlingen ernaartoe gaan met een tablet of smartphone. Daarmee kunnen ze de QR-code inscannen en het filmpje bekijken. Misschien geef je hen hierin informatie of een opdracht.

- Leerlingen krijgen bij de start een leeg bingoformulier. Telkens wanneer ze een opdracht juist hebben uitgevoerd of een vraag goed hebben beantwoord, krijgen ze een sticker om op hun bingoformulier te plakken. Wanneer ze een rij vol hebben, mogen ze naar de voorleesplek voor een verhaal.

## 6. Maak de rondleiding activerend

Een rondleiding volgen waar je enkel passief moet luisteren, spreekt niemand aan. Met enkele **kleine ingrepen** kan je een bibbezoek activerend maken voor kinderen en jongeren.

Geef de leerlingen bijvoorbeeld een bingoformulier zoals hieronder. Ze zoeken de boeken die ze kunnen gebruiken in de bib en ze schrijven titel en auteur op. De bedoeling is dat ze drie op een rij hebben (horizontaal, verticaal of diagonaal):

Een boek van je favoriete auteur  TITEL: AUTEUR:	Een boek met een vrouw op de cover  TITEL: AUTEUR:	Een spannend boek of een thriller  TITEL: AUTEUR:
Een boek dat zich afspeelt in Azië:  TITEL: AUTEUR:	Een grappig boek  TITEL: AUTEUR:	Een boek dat deel uitmaakt van een reeks  TITEL: AUTEUR:
Een prentenboek  TITEL: AUTEUR:	Een titel van 1 woord  TITEL: AUTEUR:	Een knutselboek  TITEL: AUTEUR:

Je kan ook een ander bingoformulier maken waarbij leerlingen vragen aan elkaar stellen om iemand te vinden bij wie het vakje past. De naam van deze leerling noteren ze er dan onder, maar ze moeten wel allemaal verschillende namen hebben op een rij (verticaal, diagonaal, horizontaal). Deze vorm is een goeie manier om kennis te maken met elkaar en de groep.

ZOEK IEMAND DIE...		
De Harry Potter boeken of films nog niet heeft gelezen/gezien.  NAAM:	's Avonds voor het slapengaan graag leest.  NAAM:	Liever dunne boeken leest.  NAAM:
Al eens iets uit een kookboek heeft gemaakt.  NAAM:	Al meer dan 10 strips heeft gelezen dit jaar.  NAAM:	Vooral informatieve boeken leest.  NAAM:
Zijn/haar favoriete schrijver al eens heeft ontmoet.  NAAM:	Soms zelf voorleest aan iemand anders.  NAAM:	Nog nooit iets ontleend heeft in de bibliotheek.  NAAM:

Andere ideeën:

- Catalografeer de leerlingen: geef elke leerling een soort barcode of symbool. Wanneer zij het rek passeren waar zij als boek zouden moeten staan, laten ze dit weten.
- Boekrugpoëzie: maak een gedichtje door verschillende boeken op elkaar te leggen. Lees wat er op de ruggen van de boeken staat van boven naar beneden.

## 7. Activeer de leerkracht

Het kan soms voorvallen dat een leerkracht geen actieve rol opneemt tijdens het klasbezoek. Nochtans kan de leerkracht een **volwaardige deelnemer** zijn die de doorloop van de tocht of rondreis opvolgt. Leerkrachten zijn dan, samen met de bibmedewerker, gelijkwaardige gidsen. Zo hoeft je als medewerker ook niet alles alleen te doen.

Ga wel even na hoe je de leerkracht hiervan op voorhand **op de hoogte brengt**. Het kan een goed idee zijn om een algemene instructiefiche op te stellen die je een week op voorhand naar hen mailt. Daar kan dan bijvoorbeeld instaan:

- Dat zij een essentieel onderdeel vormen van de rondreis in de bibliotheek. Zij helpen jou om alles in goede banen te leiden.
- Dat zij op voorhand met de leerlingen al een eerste bespreking doen over de bibliotheek. Op die manier komen leerlingen al met een beetje kennis van zaken (uitlenen en terugbrengen, niet roepen, ook internet,...) naar de bib.
- ...



**Meer informatie over en praktijkvoorbeelden van lezen en leesbevordering op [www.iedereenleest.be](http://www.iedereenleest.be)**